

Evaluering af "åbent land på dagsordnen"

Om projekt "åbent land på dagsordnen"

"Åbent land på dagsordnen" var et workshopforløb med fokus på kommunernes nye forvaltningsområde, det åbne land. Workshopforløbet blev udarbejdet i Jammerbugt Kommune i et samarbejde med to konsulentfirmaer; COWI by- og landskabsdesign og Amphi Consult a/s. Projektet opstod for at imødekomme kommunens nye opgave som forvalter af det åbne land, og bestod af tre workshops og et debatseminar. Projektet havde flere formål med fokus på strategiarbejdet i det åbne land:

- At øge det generelle vidensniveau blandt politikere og embedsmænd om Jammerbugt Kommunes natur, landskaber og kulturmiljøer.
- At etablere et ejerskab og engagement hos politikere til at medtage det åbne land som et nyt og væsentligt element i planlægningen.
- At skabe en kreativ proces med prioritering af den positive dialog med interessenter for at befordre de fremtidige politiske diskussioner og prioriteringer.

Danmarks Naturfredningsforening og den lokale landboforening "LandboNord" var også involveret i projektet. De var med som deltagere på alle workshops, og bredte diskussionsfeltet ud således at både landbrugets interesser og naturbeskyttelsesorganisationernes interesser blev talt.

De tre workshops var arrangeret som tre busture rundt i hele Jammerbugt Kommune. Turene var tilrettelagt og guidet af de to konsulenter med speciale i dels kulturmiljøer og dels biologi. Derudover talte flere lokale ressourcepersoner på forskellige stop på ruterne. Der var tale om en stor portion ny viden om mange forskellige emner, der alle havde "det åbne land" til fælles.

Forløbet sluttede af med et debatseminar, hvor alle emner og temaer fra turene, blev taget op igen, og der blev formuleret nogle sætninger der skulle indgå i Jammerbugt Kommunes planstrategi.

Anvendte metoder

Ekskursion

Motivationen for at bruge ekskursion som metode i et læringsforløb, var blandt andet gode erfaringer fra det tidligere Nordjyllands Amt, og fra det tidligere Pandrup Kommune. Her havde deltagende i lignende ture fået et stort udbytte både fagligt, men også som et led i styrkelse af en politisk arbejdsgruppe.

Metoden blev også valgt for at give de deltagende en fælles referenceramme, som de kan udnytte i det fremtidige arbejde. De deltagende har fået en oplevelse sammen, og de har set en stor del af de områder, som de skal forvalte og udvikle. Det kan forekomme naturligt, at alle forvaltere af det åbne land skal kende de områder de arbejder med, men efter sammenlægningen af fire kommuner, og med nye politiske og administrative arbejdsgange er det ikke givet, at alle kender hele kommunen.

De tre ekskursioner var grundigt forberedt med hensyn til ruter, stop og undervisnings undervejs, således at alle kommunens forskellige typer af natur og kulturmiljøer blev dækket, og der blev givet en god fornemmelse af variationen.

Undervisning

Der foregik undervisning på ekskursionerne, der hele tiden relaterede sig til de landskaber og områder som ekskursionen gik igennem. Især drejede det sig om en masse begreber omkring administration og lovgivning på naturområdet; §3, natura 2000, artsbeskyttelse, naturtyper m. v. Tilførsel af denne grundlæggende viden var af stor betydning for de deltagende, som ikke tidligere havde beskæftiget sig meget med temaerne.

Diskussion

Som en del af den politiske arbejdsgang hører diskussion, og evnen til at formidle og overbevise egne standpunkter. Derfor var diskussion og meningsudveksling, en disciplin der blev brugt meget bevidst i dette forum. Konsulenterne afbrød undervejs på turene deres egen undervisning, for at spørge direkte til de deltagendes mening om forskellige emner.

Erfaring med de anvendte metoder

Ekskursion som metode:

Ekskursionen har som metode været meget passende som et led i Jammerbugt Kommunes politikere og embedsmænds forberedelse til at varetage forvaltningen af det åbne land. Det har været en øjenåbner for de fleste deltagere, og har givet dem et brugbart overblik.

Politikerne har fået en oplevelse sammen, som har påvirket deres samarbejde i det politiske arbejde på en god måde. Flere har fortalt at de efterfølgende har guidet venner og familie på ture rundt i kommunen. De deltagende er blevet en slags ambassadører for den gode historie om Jammerbugt Kommune, og de kan dele ud af deres nytilegnede viden.

En ekskursion skal være meget grundigt planlagt og være styret stramt efter en tidsplan. Der skal være en rød tråd gennem hele turen i både fagligt input og gennem besøgsstederne, og der skal være indhold med en god faglig tyngde. Tilrettelæggelsen af turen er meget tidskrævende, og kræver meget forarbejde. Det er vigtigt at ingen deltagere får fornemmelse af, at de spilder deres tid med ligegyldig information.

Den eller de personer der guider turene skal have gode formidlingsevner, og skal have en smittende entusiasme for de faglige input de bringer på banen. Det er også vigtigt at indlægge nogle mere uformelle indslag; lækker (lokal) mad, en sang eller lignende. Det gør det nemmere for de deltagende at holde koncentrationen turen igennem.

Læring som metode:

Det er ikke lige nemt for alle at sætte sig ind i nyt stof, som de muligvis aldrig tidligere har stiftet bekendtskab med. Derfor er det vigtigt, at den nye viden bliver præsenteret både skriftligt og mundtligt, og at der er mulighed for at stille spørgsmål. Som forberedelse til disse workshops blev der udarbejdet en avis, hvor meget af det nye stof var præsenteret. Efterfølgende blev der lavet fyldestgørende referater fra turene, der refererede både de indlæg som guiderne og de lokale bidragydere havde.

De fleste deltagere har efter forløbet fortalt, at deres viden om det åbne land er blevet forøget væsentligt, og at de har været meget tilfredse med den måde de er blevet introduceret til emnet på.

Diskussion som metode:

De to guider har undervejs lagt op til diskussion blandt de deltagende. Denne tvungne stillingtagen har fremkaldt rigtig gode diskussioner, som også har modnet alle de deltagendes holdninger. De deltagende politikere har efterfølgende fortalt, at de er blevet klædt bedre på til at vurdere de typiske men også mere komplicerede sager i det åbne land.

LandboNords og Danmarks Naturfredningsforenings deltagelse i projektet, var delvist for at lave en opstilling, over den klassiske uoverensstemmelse mellem landbruget og naturbeskyttelsesorganisationerne. Denne opstilling viste sig også at være gavnlig i den forstand, at konflikten viste sig at være langt mindre end forventet. De to forventede modstandere viste sig at være lang tættere på hinanden end forventet, når diskussionerne gik på de overordnede strategiske overvejelser.

Konklusion:

Ekskursioner er et virkeligt brugbart og simpelt redskab til at forny viden, få overblik og skabe nye samarbejdsrelationer. Det er meget tidskrævende i forberedelse, og det er vigtigt at de involverede personer er meget engagerede, for at turen bliver en succes. Hvis ressourcerne bevilges, og forberedelsen bliver gjort grundigt, er der dog også garanti for et godt resultat.